

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI REKTORÓW WYŻSZYCH SEMINARIÓW DUCHOWNYCH DIECEZJALNYCH I ZAKONNYCH W POLSCE

W dniach od 4 do 6 września 1990 r. Seminarium Duchowne w Przemyślu gościło rektorów polskich seminariów duchownych. Tematem wiodącym spotkania było "Środowisko formacji kapłańskiej". Wieczorem 4 września, w przeddzień oficjalnego otwarcia zjazdu, księża rektorzy zgromadzili się w kaplicy seminaryjnej i wzięli udział w nabożeństwie, któremu przewodniczył ojciec duchowny przemyskiego seminarium ks. Andrzej Skiba. On też w trakcie nabożeństwa wygłosił konferencję ascetyczną.

Msza święta koncelebrowana pod przewodnictwem ks. biskupa Ignacego Tokarczuka, ordynariusza przemyskiego rozpoczęła pierwszy dzień konferencji. W homilii ks. biskup zaakcentował potrzebę osiągnięcia duchowej dojrzałości przez każdego chrześcijanina. Droga do zdobycia tej dojrzałości winna wieść przez pogłębienie ducha modlitwy, dobre przeżycie daru wolności zewnętrznej i wewnętrznej oraz przeciwstawienie się postawie świata negującego często Boga i Jego prawo. Praca seminariów duchownych winna zmierzać do wyrobienia w wychowankach prawdziwej dojrzałości. Miejscem dalszego ciągu konferencji księża rektorów był nowy budynek Instytutu Teologicznego. O godzinie 9.30 wszystkich zgromadzonych powitał rządca diecezji przemyskiej ks. biskup Ignacy Tokarczuk. Szczególnie serdecznie przywitano gości spoza Polski, między innymi z Rygi i Grodna. Przybyli także delegaci Seminarium Świętych Cyryla i Metodego z Orchard Lake oraz rektor Polskiego Seminarium z Paryża. Ordynariusz przemyski życzył wszystkim zebranych owocnych obrad i błogosławieństwa Bożego w pracy nad formowaniem alumnów. Przewodniczący Komisji Episkopatu Polski do spraw seminariów duchownych ks. biskup Stanisław Szymecki w swoim wystąpieniu ukazał wielką aktualność tematu formacji kapłańskiej. Problematyka ta zbiegała się z przygotowanym synodem biskupów poświęcony formacji seminaryjnej. Biskup Szymecki ukazał ciągłość tej problematyki szczególnie po soborze watykańskim II. Biskup kielecki omówił też najbardziej charakterystyczne dokumenty dotyczące tej kwestii. Jednocześnie wskazał na czynniki, które wywołały zajęcie się tym problemem przez synod biskupów.

Wśród odpowiedzialnych za formację do kapłaństwa istotne zadania spoczywają na biskupie i jego prezbiterium. Temat ten został zaprezentowany przez ks. biskupa Józefa Michalika z Gorzowa (Odpowiedzialność biskupa i jego prezbiterium za formację do kapłaństwa i kapłanów). Rozważania ks. biskupa Michalika można streścić posługując się fragmentem "Instrumentum Laboris" na synod biskupów (nr 57): "Zasadnicza odpowiedzialność za formację kleru ciąży na biskupie. Kapłani zaś uczestniczą w trosce biskupa o Lud Boży. Ta odpowiedzialność biskupa jest wyrazem ojcostwa i realizowania władzy pasterskiej, którą sprawuje przede wszystkim wobec (swego) prezbiterium. Biskupi nie mogą się wymawiać od tego, aby zapewnić w formacji kapłanów wierność Kościołowi i jego nauce".

Istotną rolę w procesie formacyjnym, obok biskupa ordynariusza, odgrywają także duchowni poświęcający się wychowaniu seminaryjnemu. Problem ten omówił ks. dr. Stefan Cichy, rektor Seminarium Duchownego w Katowicach w referacie zatytułowanym: "Oddziaływanie wychowawców i profesorów w formacji do kapłaństwa". Autor w swoim wystąpieniu najpierw przypomniał, co mówią dokumenty Kościoła o roli przełożonych i profesorów, następnie wskazał na dziedziny jakie winno objąć to oddziaływanie. W zakończeniu referatu zostały zaprezentowane postulaty, których spełnienie uczyniłoby oddziaływanie profesorów i wychowawców bardziej skutecznym. Postulaty te dotyczyły przygotowania kandydatów na wychowawców i profesorów, szeroko rozumianej współpracy między przełożonymi, między profesorami i przełożonymi oraz między wychowawcami i alumnami, spotkań przełożonych i profesorów pogłębienia wspólnoty działania i modlitwy. Autor postulował także konieczność zebrania i wydania dokumentów odnoszących się do formacji kapłańskiej.

Zakończeniem części przedpołudniowej pierwszego dnia zjazdu były dyskusja dotycząca obu przedstawionych referatów. W trakcie dyskusji głos zabrało 15 mówców dzieląc się swoimi refleksjami związanymi z praktyczną stroną oddziaływania wychowawczego osób bezpośrednio odpowiedzialnych za przygotowanie alumnów do kapłaństwa.

W trakcie przerwy obiadowej uczestnicy zjazdu mieli okazję zwiedzenia zabytków Przemyśla oraz zespołu zamkowego rodu Sapiehów w Krasiczynie. Zabytki miasta oraz zbiory Muzeum Diecezjalnego zaprezentował ks. dyrektor Zbigniew Bielamowicz. Zamek krasiczyński przybliżył zwiedzający ks. Wacław Partyka.

Pierwszym prelegentem po przerwie obiadowej był ks. Franciszek Koper rektor Seminarium Świętych Cyryla i Metodego w polonijnym Lake. Referat jego poświęcony był formacji osobowej w polonijnym seminarium duchownym w Orchard Lake. Zebrani z zainteresowaniem wysłuchali doświadczeń pochodzących z seminarium różniącego się znacznie od znajdujących się w kraju, choć niektóre problemy wychowawcze okazały się wspólne.

Powazną rolę do odegrania w skomplikowanym procesie wychowawczym alumnów mają do odegrania sami wychowankowie. Referat wygłoszony przez ks. biskupa Jana Szkodonia z Krakowa analizował ten problem. W podsumowaniu swego wystąpienia autor wskazał na szereg możliwości do wykorzystania na polu samowychowania się alumnów. Wnioski te dotyczyły pośredniego wpływu przełożonych na to w jakim stopniu klerycy winni być wspólnotą wychowującą się wzajemnie (sugestie, przypomnienia ze strony przełożonych, które winny podkreślać łaskę powołania kapłańskiego, braterstwo w Chrystusie, postawę służby dla wspólnoty). Ks. biskup określił także warunki, które winny być spełniane przez przełożonych dla umożliwienia wychowankom samowychowania. Według Referenta przełożeni winni reprezentować odpowiedni poziom osobowościowy i odznaczać się obiektywizmem, życzliwością, poświęceniem. Każdy przełożony winien kształtować ducha braterstwa wśród kleryków oraz pozostawiać pewien margines na samodzielność w podejmowaniu decyzji i inicjatyw, gdyż "kto o niczym nie decyduje, za nic nie odpowiada".

Problematyka samowychowania w ramach seminariów duchownych omówiona z wielkim znanstwem przez ks. biskupa Szkodonia stanowiła przedmiot ożywionej dyskusji w której wiele miejsca zajęło dzielenie się doświadczeniami pochodzącymi z poszczególnych seminariów. W sumie głos zabrało ponad dwudziestu przedstawicieli polskich seminariów. Dyskusja podsumowana przez ks. Buxakowskiego zakończyła część roboczą pierwszego dnia zjazdu Księży Rektorów. Epilogiem tego dnia zjazdu był spektakl kleryckiego teatru zytułowany "Pacierz poetów polskich". Spektakl ten przygotowany został przez alumnów przemyskiego seminarium pod kierunkiem ks. Zbigniewa Sucheego.

Drugi dzień konferencji rozpoczął się uroczystą Mszą świętą koncelebrowaną, której przewodniczył przewodniczący Komisji Episkopatu Polski d/s Seminariów ks. bp Stanisław Szymecki. On też wygłosił homilię, w której skłonił słuchaczy do refleksji nad tajemnicą powołania kapłańskiego oraz ukazał niebezpieczeństwa zagrażające powołaniu w dzisiejszych czasach.

Pierwszym referentem drugiego dnia obrad był ks. biskup Jerzy Dąbrowski, zastępca sekretarza Episkopatu Polski. W swoim przedłożeniu przedstawił on następujące, aktualne problemy Kościoła w Polsce:

1. Powrót religii do szkół.
2. Duszpasterstwo młodzieży harcerskiej.
3. VI Światowy Dzień Młodzieży na Jasnej Górze w dniach od 14 do 15 sierpnia 1991 r.
4. Konferencja Plenarna Episkopatu Polski, która odbyła się w dniach od 30 kwietnia do 3 maja 1990 roku.
5. Wizyta delegacji Episkopatu USA w Polsce (abp Majda, abp McCarrick, bp Markiewicz, bp Melczek i bp Adamec).
6. Projekt obchodów 25 rocznicy orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich (historia, obecna problematyka, warunki).
7. Prace nad nową konstytucją.

Korzystając z okazji goszczenia w swym gronie przedstawiciela Sekretariatu Episkopatu Polski księża rektorzy skierowali do niego szereg pytań związanych z problemami poruszonymi przez Prelegenta oraz dotyczących innych ważnych spraw.

Chronologicznie ostatnim referentem konferencji Księży Rektorów był znany reżyser prof. Krzysztof Zanussi. W swoim wystąpieniu zajął się problemem roli szeroko rozumianej kultury w wychowaniu do kapłaństwa. W trakcie wygłaszania referatu Autor dzielił się swoimi przemyśleniami i bogatymi doświadczeniami zdobytymi w trakcie dotychczasowego życia. Wystąpienie prof. Zanussiego oscyloowało wokół wniosku iż Kościół katolicki nie może w swym działaniu pominąć tego dziedzictwa, którym jest kultura.

Po zakończeniu referatu rozpoczęła się dyskusja poruszająca zagadnienia omówione przez prof. Zanussiego oraz podsumowująca obrady całej konferencji Rektorów Wyższych Seminariów Duchownych. Obecni na konferencji przedstawiciele wszystkich polskich seminariów duchownych diecezjalnych i zakonnych zostali zaproszeni do Wrocławia na kolejne spotkanie w dniach od 3 do 5 września 1991 r.

Zamknięcia konferencji dokonał ks. rektor Buxakowski, który wyraził wdzięczność ks. rektorowi przemyskiego seminarium Stanisławowi Zygarowiczowi za trud związany z przygotowaniem spotkania.